

Aan Provinciale Staten

Datum : 1 februari 2023
Documentnr. : 2022-126952
Dossiernummer : K24826
Behandeld door : M. Antonis
Telefoonnr. : (050) 316 43 12
(06) 21 69 93 16
Antwoord op :
Bijlage : 2 (bijlage 1 programma opgave ERL 16 mei 2017 en bijlage 2
rapport Tussenevaluatie opgave ERL)
Onderwerp : Tussenevaluatie opgave Erfgoed, Ruimtelijke kwaliteit en
Landschap (ERL)

Geachte dames en heren,

U ontvangt deze brief omdat wij u willen informeren over de voortgang van de opgave Erfgoed (gebouwd erfgoed en archeologie), Ruimtelijke kwaliteit en Landschap (ERL).

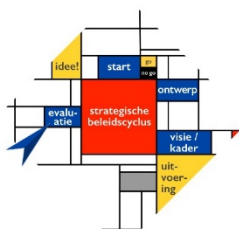
In de eerste helft van 2022 hebben we het programma van de opgave ERL geëvalueerd. Het betreft een evaluatie naar de eerste 5 jaar van deze 10-jarige opgave. Het doel hiervan is om te leren van wat er goed en minder goed ging en deze informatie te benutten in de komende periode. Het gaat hierbij zowel om de inhoud als om de werkwijze. Deze tussenevaluatie heeft geresulteerd in een rapport met conclusies en aanbevelingen. Het oorspronkelijke ERL programma (bijlage 1) en het bijbehorende rapport Tussenevaluatie (bijlage 2) zijn aan deze brief toegevoegd.

Eerdere behandeling in PS

Op 16 mei 2017 hebben wij het ERL programma ter kennisname naar u gestuurd. In de voorjaarsnota's 2017 en 2018 heeft u de benodigde financiën voor de opgave ERL beschikbaar gesteld.

Rol en bevoegdheden PS in deze fase

In de P&C cyclus rapporteren wij over de voortgang van deze opgave. De opgave ERL valt onder het beleidsonderwerp Cultureel Erfgoed. Wij vragen u kennis te nemen van de tussenevaluatie. Binnen de strategische beleidscyclus valt deze tussenevaluatie onder het kopje Evaluatie.

Vervolg

Aan het einde van de looptijd van de opgave ERL (eind 2026) zullen wij een eindevaluatie opstellen en bezien op welke manier de resultaten van de opgave ERL opgenomen kunnen worden in het reguliere beleid van de provincie en van de andere betrokken overheden. Hierover zullen wij u te zijner tijd weer informeren.

Extern betrokkenen

De tussenevaluatie is uitgevoerd door Hatzoproductions. De onderzoeker heeft in totaal 54 personen (interne en externe contactpersonen van ERL) geïnterviewd, er hebben 2 plenaire sessies plaatsgevonden met externe betrokkenen en ze heeft met provinciale en gemeentelijke bestuurders gesproken in het Bestuurlijk Overleg ERL. Daarnaast heeft ze gebruik gemaakt van diverse data die zijn aangeleverd, o.a. uit de erfgoedmonitor en landschapsmonitor. Dit heeft geresulteerd in het rapport Tussenevaluatie.

Binnen de provinciale organisatie hebben we, na ontvangst van het rapport, diverse gesprekken gevoerd met medewerkers die werkzaam zijn binnen diverse ruimtelijke opgaven over de aanbevelingen uit het rapport. Op 10 november jl. vond er een plenaire sessie plaats met vertegenwoordigers van de andere overheden en belanghebbenden. Daaruit zijn diverse ideeën naar voren gekomen voor het aanscherpen en aanvullen van het ERL programma. Vervolgens hebben we in december jl. de wethouders van de Groninger gemeenten om een schriftelijke reactie gevraagd op enkele aanbevelingen die zich o.a. richten op de rol van de gemeenten en op ideeën die naar voren zijn gekomen in de genoemde plenaire sessie. Deze uitkomsten hebben geleid tot enkele aanscherpingen/accenten voor de opgave ERL om zodoende invulling te geven aan de aanbevelingen uit het rapport.

Nadere toelichting opgave ERL

Bijlagen:

- Nr. 1 Programma opgave ERL 16 mei 2017: dit het inhoudelijke programma voor de opgave ERL dat op 16 mei 2017 in ons college van GS is vastgesteld en een looptijd heeft van 10 jaar. De voortgang van dit programma is geëvalueerd halverwege de looptijd.
- Nr. 2 Rapport Tussenevaluatie opgave ERL: in dit rapport zijn de uitkomsten van de tussenevaluatie opgenomen incl. conclusies en aanbevelingen.

De opgave ERL is in 2016/2017 aangewezen als 1 van de opgaven die via Opgavegestuurd werken zou worden opgepakt. Op 16 mei 2017 heeft ons College het programma horende bij de opgave ERL vastgesteld en ter kennisname aan Provinciale Staten verstuurd. Dit programma is destijds opgesteld samen met de gemeenten, het Rijk (Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en ministerie van OCW) en andere belanghebbenden (o.a. Groninger Landschap, Natuurmonumenten, Bond Heemschut, Erfgoedpartners etc). Gezamenlijk zijn toen de volgende doelstelling en ambities vastgesteld:

Hoofddoel ERL:

Wij willen ons nageslacht een mooi, herkenbaar en beheersbaar thuis nalaten. Dat betekent dat we de identiteit van het gebied willen bewaren, herstellen en verder willen ontwikkelen en erfgoed van onze tijd toe willen toevoegen. We willen dat onze provincie aantrekkelijk blijft voor onze inwoners en bezoekers. En ervoor zorgen dat de positie van het erfgoed, de ruimtelijke kwaliteit en het landschap in Groningen uiteindelijk minder kwetsbaar wordt.

Ambities:

- *in onderling verband in kaart brengen, behouden, herstellen en ontwikkelen van de waarden/kwaliteiten vanuit Erfgoed, Ruimtelijke kwaliteit en Landschap. Dit vraagt om gedragen en onderbouwde afwegingen ten behoeve van o.a. de volgende vraagstukken: behoud, herstel, herbestemmen (met/zonder publieksfunctie), sloop, ruïnebeleid, nieuwbouw en RO;*
- *creëren van de juiste randvoorwaarden resp. benutten van (financiële) kansen voor het behoud, herstel, ontwikkeling en gebruik van aldus geïdentificeerde kwaliteitselementen en -ensembles. Dit vraagt onder andere om nieuwe financieringsmogelijkheden waaronder te komen tot een breed gedragen fonds (publiek-privaat);*
- *volwaardig meewegen van Erfgoed, Ruimtelijke kwaliteit en Landschap in beleidsvraagstukken;*
- *uitdragen van de geïdentificeerde kwaliteitselementen en waarden en het op de kaart zetten van de Provincie Groningen;*
- *om zo zorg te dragen voor sterke dragers van onze identiteit, nu en in de toekomst, waar we trots op zijn.*

Dit doel en de ambities zijn vervolgens vertaald in zogenoemde sporen waaronder de acties en betrokken partijen per spoor zijn benoemd.

Sporen:

Spoor 1: Publiek belang, het verhaal vertellen en marketing

Spoor 2: Breng de basis op orde

Spoor 3: Nieuwe kwaliteiten

Spoor 4: Toekomstbestendig beleid, financiering en samenwerkingsvormen ERL

Spoor 5: Krachten bundelen: praktische voorbeelden van samenwerking

Spoor 6: Aardbevingsgebied (m.n. Erfgoedprogramma)

Algemene conclusies tussenevaluatie

De onderzoeker concludeert in het evaluatierapport dat de uitvoering van het ERL-programma op koers ligt, waarbij het ERL-team zowel intern als extern goed functioneert en de opgavegestuurde manier van werken goed wordt toegepast. Ze benoemt in het rapport de inhoudelijke successen (o.a. het erfgoedprogramma in het aardbevingsgebied, subsidieregelingen, erfgoedmonitor, toegenomen bewustzijn van de waarde van erfgoed, lobby, samenwerking met kennisinstellingen en internationale samenwerking) en ook de aspecten waar de komende jaren nog aandacht aan kan worden besteed ter verbetering. De bekendheid van en de betrokkenheid met de ERL opgave is tijdelijk verminderd door beperkte contactmogelijkheden (vanwege corona) en personele wisselingen. De communicatie over wat er bereikt is kan beter. Daarbij concludeert ze dat een aantal Groninger gemeenten te weinig personele capaciteit, financiën, kennis en slagkracht heeft voor de opgave. Met name op het terrein van Erfgoed zijn de ambities waargemaakt, maar op het gebied van Ruimtelijke kwaliteit en Landschap is dat nog niet het geval. Het integraal meewegen van de ERL waarden is nog geen gemeengoed. De provincie heeft de financiën voor de opgave geregeld tot en met 2026, maar de bijdragen van derden is daarbij onzeker.

Vervolg aanbevelingen

Het evaluatierapport geeft geen aanleiding tot het drastisch veranderen van het ERL-programma. De doelstelling, ambities en de sporen zijn nog steeds relevant. De aanbevelingen leiden tot accent verschillen en extra inzet op onderdelen binnen de sporen uit het huidige ERL programma. We hebben in ons college diverse acties/aanpassingen vastgesteld waarmee wij invulling willen geven aan de aanbevelingen uit het rapport ten aanzien van de provinciale rol in de opgave ERL in de resterende periode tot en met 2026. Tevens zijn diverse aanbevelingen gericht aan andere actoren, zoals de gemeenten en externe belanghebbenden. Het is aan deze partijen om te bezien wat zij met de aanbevelingen kunnen ten aanzien van hun beleid.

Parallel aan deze evaluatie worden nieuwe toekomstscenario's opgesteld voor het onderdeel Erfgoedprogramma (bevingsgebied). Dit betreft het zesde spoor uit de opgave ERL. De uitkomsten van de tussenevaluatie worden hierin meegenomen. Over het algemeen kunnen we stellen dat er een goed en zeer bruikbaar rapport ligt.

Afsluitend

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

, voorzitter.

, secretaris.

Bijlagen:

Nr.	Titel	Documentnr.	Soort bijlage
1.	Programma opgave ERL 16 mei 2017	2023-011599	Rapport
2.	Rapport tussenevaluatie opgave ERL	2023-011601	Rapport